

ОКРЕМІ АСПЕКТИ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ВИХОВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА ПРАВОЗНАВСТВА ТА ЙОГО РОЛЬ І МІСЦЕ У ПЕДАГОГІЧНОМУ КОЛЕКТИВІ

Проневич Т.М.

Коледж Національного фармацевтичного університету

В умовах сучасного етапу державно-правового розвитку в Україні, який характеризується докорінною реорганізацією системи органів влади, що зумовлено задекларованими прагненнями до розбудови правової держави і ствердження інститутів громадянського суспільства, зростає роль суспільних дисциплін у навчальних закладах усіх рівнів акредитації.

Одним із найактуальніших завдань сучасної освіти і виховання в Україні є створення умов для формування людини-громадянина, для якої демократичне громадянське суспільство є осередком для розкриття її творчих можливостей, задоволення особистих та суспільних інтересів. Тому не можна недооцінювати роль викладача правознавства у сучасному навчальному закладі, бо через систему правового виховання здійснюється підготовка молоді до активної участі в житті демократичного суспільства і формування її громадянської компетентності.

Викладач правознавства формує у студентів правові знання, навички та уміння, виховує у них правову культуру. Він ознайомлює їх з правами та обов'язками, які висуває держава перед своїми громадянами, формує правомірну поведінку. Викладач правознавства також формує необхідні знання і навички для активної, свідомої участі в процесі життєдіяльності соціуму, для спілкування з різноманітними інституціями суспільства та держави; основи системи правових поглядів і переконань, знайомить з основами конституційного ладу України, дає початкові знання з цивільного, сімейного, трудового, кримінального та інших галузей права, навчає відповідно до норм права діяти в типових життєвих ситуаціях, виконуючи соціальну роль громадянина, глави чи члена сім'ї, фармацевта, підприємця, студента, власника майна тощо; виховує переконання в необхідності суворого дотримання законів, непримиренності до протиправної поведінки, виробляє уміння аналізувати

суспільно-політичні події в Україні та світі, спираючись на знання з теорії та історії держави і права, користуватися вітчизняними нормативними та міжнародно-правовими актами, різноманітними джерелами права, юридичною літературою. Його діяльність є важливою для формування особистості майбутніх фахівців.[5] Саме тому у даній статті будуть розкриті окремі аспекти навчальної та виховної діяльності викладача дисципліни «Основи правознавства».

На нашу думку, дисципліна "Основи правознавства" виконує важливу виховну функцію і впливає на розвиток правової культури молодого людини. Для того, аби зміст кожного заняття завжди запам'ятовувався, викладачу необхідно постійно працювати над якістю викладання, що посилює інтерес до навчання. Студенти будуть навчатися із задоволенням, якщо процес навчання буде зрозумілим, доступним, цікаво представленим. Пропонуємо будувати процес викладання правознавства таким чином, щоб у ньому було якомога більше проблемних ситуацій з незвичайними й оригінальними прикладами, питаннями, завданнями. Процес навчання для студентів стане привабливішим, якщо в ході спілкування викладач частіше буде звертатися з дискусійними гіпотезами, представляти різноманітні точки зору на проблеми.

Кожна лекція або семінар з "Основи правознавства" є передачею інформації (знань), а разом з цим – виконує виховну функцію. Саме тому кожне заняття може формувати у студентів дисципліну, творчість, ініціативу, самостійність. Для того, щоб предмет постійно пробуджував інтерес, бажання його вивчати, необхідно урізноманітнювати форми подачі нової інформації на заняттях.[2] Форми проведення занять варто постійно удосконалювати, використовувати такі приклади, які можна знайти у повсякденному житті, аналізуючи різні форми взаємовідносин людей. Зазначимо, що в організації ділового спілкування потрібна оптимальна межа. Адже важливо, щоб ділове спілкування, гра і межа між ними були очевидними і не переросли в просту гру, яка не несе жодного навчального навантаження. З метою стимулювання інтересу студентів до предмета пропонуємо застосовувати різноманітні ділові

ігри, фільми, інноваційні та інтерактивні методи навчання і все те, що приваблює увагу молоді. [3]

Активні методи навчання поділяються фахівцями на дві групи — імітаційні та не імітаційні. В свою чергу, до імітаційних методів навчання відносять ігрові та неігрові. Ігрові методи навчання – це ділові ігри, рольові ігри тощо. Неігрові методи навчання – це ситуаційні методи навчання, метод «круглого столу», «мозковий штурм» («мозкова атака», банк ідей) тощо. До не імітаційних методів навчання відносять: активні види лекційних занять (проблемна лекція, лекція-візуалізація, лекція удвох, лекція з попередньо запланованими помилками, лекція – прес-конференція, оглядово-установча лекція, лекція-диспут), активні види семінарських занять (семінар-конференція, виїзний семінар), активні види практичних занять, інтелектуальний практикум, студентська наукова конференція, використання автоматизованих і комп'ютерних класів, тести, завдання, курсові роботи, професійна консультація, навчально-тематична дискусія; сократівська бесіда, інтелектуальна розминка, програмоване навчання.[6] Надзвичайно високу ефективність навчального процесу з правознавства забезпечать застосування таких методів, форм і прийомів навчальної роботи, як кейс-метод, аналіз помилок, колізій, казусів, аудіовізуальний метод навчання, брейнстормінг («мозковий штурм»), діалог Сократа (Сократів діалог), «дерево рішень»; дискусія із запрошенням фахівців, ділова (рольова) гра (студенти перебувають у ролі фахівця із захисту інформації, експерта, співробітника підприємства, клієнта, порушника), «займи позицію»; коментування, оцінка (або самооцінка) дій учасників, майстер-класи, метод аналізу і діагностики ситуації; метод інтерв'ю (інтерв'ювання); метод проєктів; моделювання; навчальний «полігон», проблемний (проблемно-пошуковий) метод, публічний виступ, робота в малих групах, тренінги індивідуальні та групові (як окремих, так і комплексних навичок) тощо.[1] Застосовуючи активні методи навчання на заняттях з правознавства, викладач зможе ефективно викладати предмет, тобто спонукати, пробуджувати інтерес до правових знань. Практично усі види

активних методів навчання частково або повністю застосовуються у проведенні занять з дисципліни "Основи правознавства" у Коледжі НФаУ: наприклад, ділова гра " Умови працевлаштування " на семінарі "Трудове право України", семінар-конференція "Правовий статус особистості", виїзні семінари у музеї МВС, робота в малих групах під час вивчення теми "Конституційне право України", публічні виступи та інші методи.

Ще одна функція, яка відведена викладачеві правознавства у структурі педагогічного колективу – виховна. Викладачі суспільних дисциплін Коледжу НФаУ велику увагу приділяють позааудиторній виховній роботі. Проводяться тижні з національно-патріотичного та правового виховання молоді "Молодь і право". Під час тижнів відбуваються лекції-зустрічі з юристами, правознавцями, представниками правоохоронних органів, представниками правозахисних організацій, проведення круглих столів з проблем права, відвідування музею МВС у Харкові, випуск тематичних стінгазет, підготовка творчих наукових робіт з окремих галузей права та інше.

Часто у студентів виникають питання особистого характеру з тих чи інших особистих проблем, життєвих ситуацій, які знаходяться у рамках предмету правознавства. Важливим є вміння викладача направити на вірне вирішення цих питань згідно з нормами діючого законодавства, порекомендувати правову літературу.[4]

Сучасний викладач правознавства має постійно вдосконалювати свою професійну майстерність, бути в курсі новинок в юридичній, педагогічній науці, психології, методиці викладання. Для цього викладачі суспільних дисциплін коледжу НФаУ регулярно проходять стажування на профільних кафедрах НФаУ та курсах підвищення кваліфікації, беруть участь у засіданнях методичних об'єднань, проводять заняття у "Школі викладача-початківця Коледжу НФаУ", щорічних педагогічних читаннях та інше.

З огляду на викладене, необхідно зазначити, що відповідальна й творча праця викладача правознавства з навчання та виховання студентів – це, перш за все, гуманні та демократичні взаємини зі своїми учнями, їхніми батьками,

колегами, які мають будуватися на непорушних принципах культури педагогічного спілкування, неухильного дотримання професійної етики спілкування, координування своїх дій зі своїми колегами з питань, що входять у коло професійної компетенції.

Література

- 1.Селевко Г.К. Современные образовательные технологии / Г.К. Селевко. – М., 2007.
- 2.Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: Методичний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2003. – 316 с.
- 3.Власова О. І. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2005. – 400 с.
- 4.Вознюк Н. М. Етико-педагогічні основи формування особистості: Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 196 с.
- 5.Волкова Н. П. Педагогіка: Навчальний посібник.– К.: Академія, 2003.–576с.
- 6.Кузьмінський А. І., Омеляненко В. А. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання-прес,2003. – 418 с.